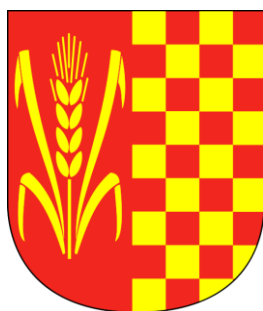

*Załącznik do Uchwały Nr XXXVII/203/2014
Rady Gminy Krzemieniewo z dnia 07 maja 2014 r.*

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Krzemieniewo
na lata 2014-2018

2013

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzemieniewie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2018. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych,

jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzemieniewo składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. Obejmuje również ocenę stopnia wdrożenia strategii obowiązującej w poprzednim okresie programowania.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

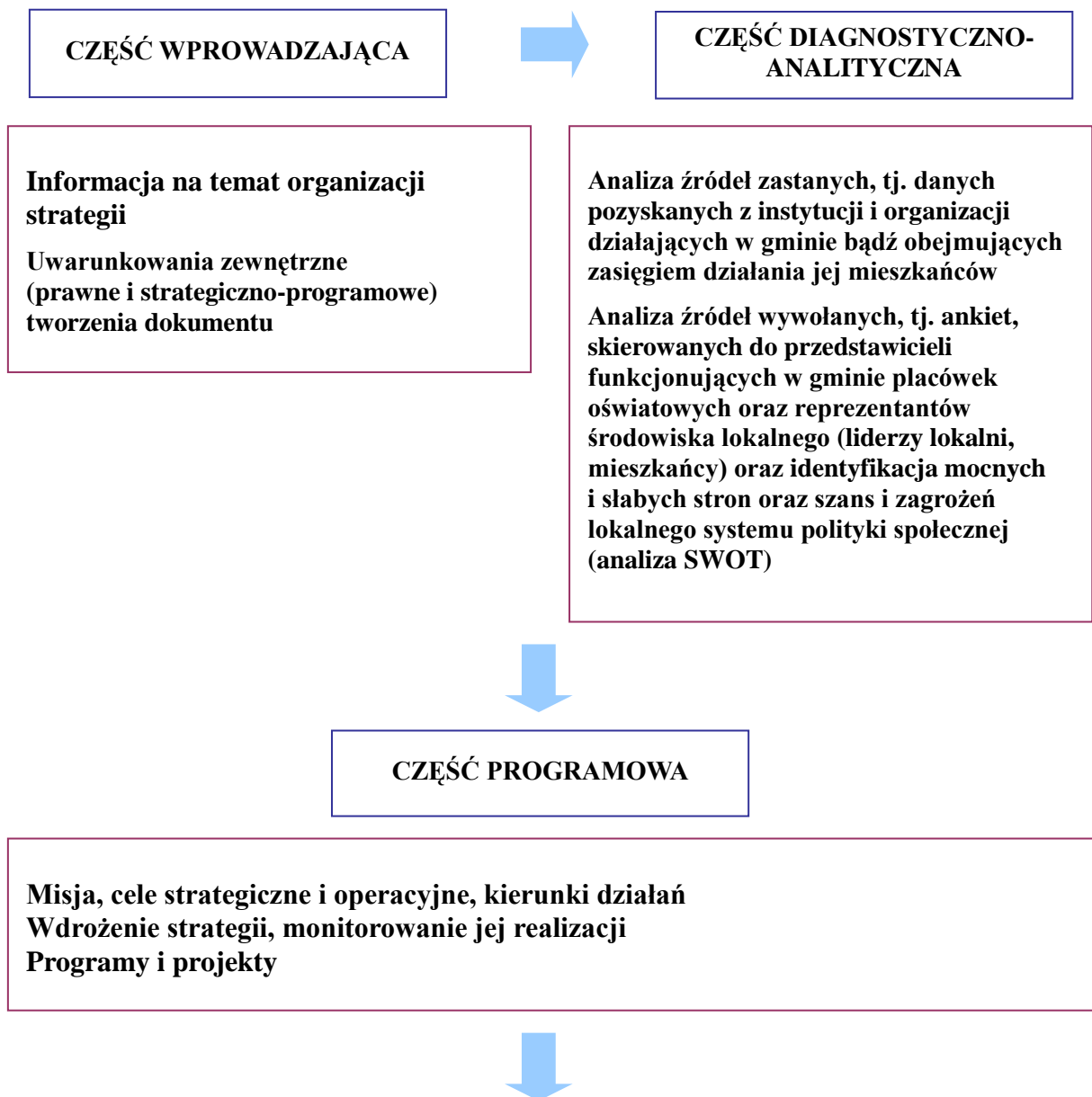
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące

strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzemieniewo.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

UWAGI KOŃCOWE

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zmianami),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zmianami),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zmianami),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zmianami),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 124),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 674 ze zmianami),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 ze zmianami),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zmianami),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 966),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zmianami).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzemieniewo jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym (określenie zgodności na poziomie gminnym nie było możliwe z uwagi na brak nadrzędnego, w stosunku do strategii rozwiązywania problemów społecznych, dokumentu, jakim jest gminna strategia rozwoju). Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;

3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,

- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorzządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013)

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013) służą realizacji priorytetów polityki spójności Unii Europejskiej, integrując je z priorytetami polskimi i uwzględniając zapisy odpowiadające na wyzwania zawarte w Strategii Lizbońskiej Krajowego Programu Reform. Dokument stanowi podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności.

Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Cel ten będzie osiągany poprzez realizację następujących horyzontalnych celów szczegółowych:

1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.

2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług.
5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.
6. Wyrównywanie szans rozwojowych.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny. Finansuje on działania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (NSRO) całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka integracji społecznej została ujęta w dwóch priorytetach tego Programu, tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I „Zatrudnienie i integracja społeczna” oraz w realizowanym na poziomie regionalnym priorytecie VII „Promocja integracji społecznej”. W ramach tych priorytetów przewidziano następujące działania odnoszące się do problematyki integracji społecznej:

- 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej,
- 1.3. Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej,
- 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji,
- 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej,
- 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji.

Pośrednio dla problematyki integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V – Działanie 5.4 „Rozwój potencjału trzeciego sektora”.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano wizję rozwoju („Wielkopolska powinna być regionem zintegrowanym, konkurencyjnym”) i misję województwa („Skupienie wszystkich podmiotów publicznych działających na rzecz wzrostu konkurencyjności regionu i poprawy warunków życia mieszkańców. Uzyskanie efektu synergii poprzez stworzenie spójnej koncepcji wykorzystania środków publicznych”) oraz wyznaczono cel generalny („Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców”), cele strategiczne, operacyjne i horyzontalne.

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach celów strategicznych 3 i 4 oraz służących ich osiągnięciu celów operacyjnych.

Cel strategiczny 3. Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia.

- Ograniczanie barier w dostępie do edukacji.
- Poprawa jakości oraz wzrost różnorodności form kształcenia.
- Rozwój przedsiębiorczości i promocja samozatrudnienia.
- Poprawa organizacji rynku pracy.

Cel strategiczny 4. Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego.

- Poprawa sytuacji demograficznej oraz stanu zdrowia mieszkańców.
- Poprawa warunków mieszkaniowych.
- Rozwój usług socjalnych.
- Wzrost bezpieczeństwa.
- Ograniczenie skali patologii oraz wykluczeń społecznych.
- Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.
- Wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców regionu.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 jest jednym z 16 programów regionalnych służących realizacji Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 (Narodowej Strategii Spójności),

jednocześnie będąc odzwierciedleniem polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd województwa.

Dokument jest instrumentem polityki regionalnej województwa, realizującym, w oparciu o środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i środki krajowe, działania prowadzące do zmniejszenia dysproporcji gospodarczych, społecznych i terytorialnych. Zakres interwencji Programu wynika ze Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku, a jego celem głównym jest wzmocnienie potencjału rozwojowego Wielkopolski na rzecz wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia.

Uznano, iż cel główny będzie realizowany poprzez cele szczegółowe, do których zaliczono: poprawę warunków inwestowania, wzrost aktywności zawodowej mieszkańców oraz wzrost udziału wiedzy i innowacji w gospodarce regionu. Osiągnięcie celów szczegółowych uzależniono natomiast od realizacji następujących priorytetów:

- Konkurencyjność przedsiębiorstw (cel: poprawa warunków dla zwiększenia konkurencyjności regionalnych przedsiębiorstw na rzecz wzrostu i zatrudnienia),
- Infrastruktura komunikacyjna (cel: zwiększenie wymiany gospodarczej z otoczeniem na rzecz wzrostu zatrudnienia),
- Środowisko przyrodnicze (cel: poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi regionu),
- Rewitalizacja obszarów problemowych (cel: restrukturyzacja obszarów problemowych na rzecz wzrostu i zatrudnienia),
- Infrastruktura dla kapitału ludzkiego (cel: rozwój kapitału ludzkiego oraz wzmocnienie spójności społecznej regionu na rzecz wzrostu zatrudnienia),
- Turystyka i środowisko kulturowe (cel: wykorzystanie środowiska przyrodniczego i kulturowego dla zwiększenia atrakcyjności regionu).

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Leszczyńskiego na lata 2006-2013

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Leszczyńskiego na lata 2006-2013 jest dokumentem, dzięki któremu możliwe jest planowanie polityki społecznej na terenie powiatu leszczyńskiego oraz podejmowanie działań w celu zaspokojenia potrzeb jego mieszkańców, w szczególności tych, których dotyczą problemy społeczne.

Na podstawie zawartej w dokumencie diagnozy problemów społecznych w powiecie sytuacji społeczno-gospodarczej występujących w powiecie, sformułowano misję („Powiat

leszczyński wspiera rodzinę i umacnia wspólnotę mieszkańców, którzy w oparciu o partnerstwo publiczne przeciwdziałają wykluczeniu osób i grup społecznych”) oraz wyznaczono poniżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne.

Cel strategiczny 1. Bezpieczna socjalnie rodzina.

1.1. Wzmacnianie systemu sprzyjającego rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych.

1.2. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji.

1.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

1.4. Wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.

Cel strategiczny 2. Integracja grup marginalizowanych.

2.1. Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania.

2.2. Współpraca w tworzeniu systemu probacyjnego i wsparcie osób opuszczających zakłady karne.

Cel strategiczny 3. Wsparcie seniorów i niepełnosprawnych.

3.1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień.

3.2. Zapewnienie zwiększonego dostępu osób niepełnosprawnych do opieki medycznej, rehabilitacji.

3.3. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.

3.4. Rozwijanie form rehabilitacji zawodowej.

3.5. Rozwój opieki rodzinnej i poprawienie standardu w placówkach instytucjonalnych.

Cel strategiczny 4. Partnerstwo na rzecz aktywności obywatelskiej.

4.1. Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej.

4.2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Krzemieniewo jest gminą wiejską, położoną w południowo-zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie leszczyńskim. Siedziba władz gminy – miejscowość Krzemieniewo – położona jest w odległości 83 km od Poznania – stolicy województwa.

Gmina zajmuje powierzchnię 113,19 km² i składa się z 18 sołectw: Bielawy, Brylewo, Bojanice, Drobnin, Garzyn, Górzno, Hersztupowo, Karchowo, Kociugi, Krzemieniewo, Lubonia, Mierzejewo, Nowy Belęcín, Oporowo, Oporówko, Pawłowice, Stary Belęcín i Zbytki. Od zachodu gmina graniczy z gminami Osieczna i Rydzyna (z powiatu leszczyńskiego), od północy z gminą Krzywiń (z powiatu kościańskiego), a od wschodu i południa z gminami Gostyń i Poniec (z powiatu gostyńskiego).

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Krzemieniewo jest zróżnicowany. Wszystkie miejscowości są zwodociągowane i stelefonizowane, nieco ponad 42% ludności korzysta z sieci gazowej, a jedynie 15% ma dostęp do kanalizacji. Dane szczegółowe na temat infrastruktury technicznej w gminie, w tym sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i drogowej oraz gospodarki odpadami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2012 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	12,34
liczba ludności korzystających z sieci wodociągowej	8.505
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	9,10
liczba ludności korzystających z sieci kanalizacyjnej	1.300
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w m)	69.400
liczba budynków mieszkalnych z dostępem do sieci gazowej	3.600
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	105,732
^{w tym} długość dróg gminnych (w km)	22,356

gospodarka odpadami	
liczba oczyszczalni ścieków	3
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	1.300

Dane Urzędu Gminy w Krzemieniewie.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto dodać, że w ramach inwestycji zrealizowanych w gminie w latach 2010-2012 przebudowano sanitariaty w świetlicy wiejskiej w Górznie (za kwotę 40.000 zł), wyremontowano świetlicę wiejską w Nowym Belęcinie (77.000 zł) i drogi w miejscowościach Pawłowice i Górzno (200.000 zł), wybudowano boisko wielofunkcyjne w Oporówku (500.000 zł) oraz powierzchniowo utrwalono nawierzchnię drogi Kociugi – Drobnin (80.000 zł).

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Krzemieniewo leży przy drodze krajowej nr 12 relacji Dorohusk – Lublin – Puławy – Radom – Kalisz – Jarocin – Gostyń – Leszno – Głogów – Żagań – Olszyna. Przez obszar gminy przebiega również linia kolejowa relacji [Leszno](#) – [Gostyń](#) – [Jarocin](#).

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miejscowości Nowy Belęcin, Drobnin, Garzyn, Hersztupowo, Kociugi, Krzemieniewo i Pawłowice. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości Bojanice, Lubonia, Grabówiec, Górzno i Karchowo.

Usługi komunikacyjne w gminie świadczą: Polskie Koleje Państwowe i Państwowa Komunikacja Samochodowa.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Na koniec 2011 roku gmina Krzemieniewo liczyła 8.503 mieszkańców, w tym 4.291 kobiet, które stanowiły 49,5% ogółu ludności. (na 100 mężczyzn przypadało 98 kobiet). Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 75 osób na km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. W latach 2009-2011 liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym ulegała wahaniom, natomiast liczba osób starszych rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1.776	1.777	1.762
liczba osób w wieku produkcyjnym	5.511	5.509	5.541
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1.130	1.152	1.200
ogółem	8.417	8.438	8.503

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba urodzeń żywych	122	106	101
liczba zgonów	77	80	48
przyrost naturalny	45	26	53

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	-12	-5	-31
saldo migracji w ruchu zagranicznym	-2	0	-3
saldo migracji ogółem	-14	-5	-34

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Wpływ na spadek liczby dzieci i młodzieży w gminie miała mniejsza dzietność rodzin, o czym świadczy spadająca liczba urodzeń żywych – ze 122 w 2010 r. do 101 w 2012 r. Korzystny przyrost naturalny (45 w 2010 r., 26 w 2011 r., 53 w 2012 r.) był efektem dużo mniejszej liczby zgonów, która w 2012 roku znacznie spadła (do 48).

Saldo migracji w latach 2009-2011 było niekorzystne (-14 w 2010 r., -5 w 2011 r., -34 w 2012 r.), w szczególności w roku 2012. Migracja mieszkańców do i z gminy odbywała się głównie w ruchu wewnętrznym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na zmniejszającą się, m.in. pod wpływem malejącej

dziethności rodzin, liczbę dzieci i młodzieży oraz stale zwiększającą się liczbę osób starszych. Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Gmina Krzemieniewo ma typowo rolniczy charakter. Świadczą o tym przedstawione w poniższej tabeli dane dotyczące struktury użytków rolnych w gminie.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2011 roku

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		4.149,67
w tym:	grunty orne i sady(w ha)	3.860,27
	łąki i pastwiska (w ha)	289,40
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		317,40
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		3,47

Dane Urzędu Gminy Krzemieniewo.

W latach 2010-2012 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie ulegała wahaniom (568 w 2010 r., 545 w 2011 r., 557 w 2012 r.). Dominującymi branżami były: handel i usługi w zakresie napraw, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, rolnictwo oraz transport i gospodarka magazynowa. Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 6. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	25	26	26
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	543	519	531
liczba podmiotów ogółem	568	545	557

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2012 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	47
przetwórstwo przemysłowe	67
budownictwo	88
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	132
transport i gospodarka magazynowa	34
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	17
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	11
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	28
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	15
edukacja	27
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	15
inne sekcje	51

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie, w latach 2010-2012 liczba osób bezrobotnych w gminie Krzemieniewo ulegała zmianom od 348 na koniec 2010 roku poprzez 296 osób na koniec roku następnego do 309 osób na koniec roku 2012. Wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 211, 196 i 179. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba bezrobotnych w gminie	348	296	309
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	6,3%	5,4%	5,6%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	211	196	179
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	60,6%	66,2%	57,9%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2010-2012 w powiecie leszczyńskim, województwie wielkopolskim i w kraju.

Tabela 9. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
stopa bezrobocia w powiecie leszczyńskim	9,4%	8,8%	9,3%
stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim	9,2%	9,1%	9,9%
stopa bezrobocia w kraju	12,4%	12,5%	13,4%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2011-2012 powiat leszczyński charakteryzował się niższą, w stosunku do województwa wielkopolskiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju w 2012 roku odnotowano jej wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2012 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 10. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)			liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
		ogółem	kobiet				ogółem	kobiet	
w i e k	18-24 lata	88	54	61,4	sta ż p r a c y	bez stażu	25	18	72,0
	25-34 lata	91	62	68,1		do 1 roku	44	33	75,0
	35-44 lata	43	20	46,5		1-5 lat	86	55	64,0
	45-54 lata	53	32	60,4		5-10 lat	51	30	58,8
	55-59 lat	25	11	44,0		10-20 lat	41	21	51,2
	60-64 lata	9	–	–		20-30 lat	37	12	32,4
c z a s p o z	do 1 miesiąca	37	15	40,5		30 lat i więcej	25	10	40,0

o s t a w a n i a b e z p r a c y									
	1-3 miesiące	78	40	51,3	w y k s z t a l c e n i e	wyższe	34	22	64,7
	3-6 miesięcy	56	38	67,9		policealne i śr. zawodowe	65	47	72,3
	6-12 miesięcy	53	32	60,4		średnie ogólnokształcące	20	14	70,0
	12-24 miesięcy	42	27	64,3		zasadnicze zawodowe	115	63	54,8
	pow. 24 miesięcy	43	27	62,8		gimnazjalne i niższe	75	33	44,0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata, często bez doświadczenia zawodowego (łącznie 179 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, powyżej 12 miesięcy (w sumie 85 osób) oraz od 1 do 3 miesięcy (78 osób), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (86 osób), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (115 osób) oraz gimnazjalnym i niższym (75 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (68,1%), osób pozostających bez pracy od 3 do 6 miesięcy (67,9%), osób ze stażem

pracy do roku (75%) i bez stażu pracy (72%), a także osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (72,3%) oraz średnim ogólnokształcącym (70%).

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy

rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy	liczba bezrobotnych	liczba ofert pracy
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23	0
przetwórstwo przemysłowe	80	1
budownictwo	29	2
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	52	2
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	0
transport i gospodarka magazynowa	5	0
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	7	0
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	19	0
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4	0
edukacja	4	0
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	0
pozostała działalność	11	0

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie dominowały osoby, dla których ostatnimi miejscami pracy były podmioty gospodarcze prowadzące działalność w takich działach, jak: przetwórstwo przemysłowe (80 osób), handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (52 osoby), budownictwo (29 osób) oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (23 osoby). Liczba dostępnych na koniec 2012 roku ofert pracy dla bezrobotnych z gminy była niewielka (łącznie 5); dotyczyły one możliwości zatrudnienia w budownictwie, w handlu i usługach (po 2) i przetwórstwie przemysłowym (1).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy. W szczególności dotyczy to tych, którzy

przed zwolnieniem z pracy byli zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym, handlu hurtowym i detalicznym oraz budownictwie.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

W 2011 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła w gminie liczba budynków mieszkalnych (o 24), natomiast liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach mieszkaniowych gminy pozostawała na tym samym, niskim poziomie (po 2 w latach 2010-2012). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba budynków mieszkalnych w gminie	1.324	1.348	brak danych
liczba mieszkań komunalnych	2	2	2
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	8	8	8
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	177	177	177
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	88	88	88
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	20	20	20

Dane Urzędu Gminy Krzemieniewo i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 liczba nowo oddanych mieszkań w gminie ulegała wahaniom (12 w 2010 r., 14 w 2011 r., 8 w 2012 r.). Jeśli chodzi o budownictwo niemieszkalne, w analizowanym okresie oddano do użytkowania w sumie 9 budynków, najwięcej – 4 – w 2011 roku. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	12	14	8

liczba nowych izb oddanych do użytkowania	72	78	50
powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań (w m ²)	1.981	2.178	1.364
liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania	2	4	3
powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania (w m ²)	339	763	162

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	53	44	57
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	345	246	327
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	59.570 zł	46.303 zł	62.064 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

W latach 2010-2012 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, ulegała wahaniom (53 w 2010 r., 44 w 2011 r., 57 w 2012 r.). Tym samym zmieniała się liczba przyznanych dodatków (345 w 2010 r., 246 w 2011 r., 327 w 2012 r.) i wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (59.570 zł w 2010 r., 46.303 w 2011 r., 62.064 w 2012 r.).

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Krzemieniewo jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Przez większą część roku ma charakter jednostkowy, ulegając nasileniu w okresie zimowym, i dotyczy głównie mężczyzn z problemem alkoholowym.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzemieniewie. Przybiera ona głównie formę schronienia zapewnianego w funkcjonującej w Lesznie Noclegowni dla bezdomnych (ul. Towarowa 10). W latach 2010-2012 liczba osób objętych wsparciem z powodu bezdomności była niewielka: w 2010 r. 2 osoby, w 2011 r. 3 osoby, w 2012 r. 2 osoby.

9. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2012/2013 w gminie Krzemieniewo funkcjonowało 17 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 5 przedszkoli, 7 szkół podstawowych, 2 szkoły gimnazjalne i 3 szkoły ponadgimnazjalne. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także

liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2012/2013

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
Publiczne Przedszkole w Krzemieniewie, ul. Spółdzielcza 48, 64-120 Krzemieniewo	199	17
Publiczne Przedszkole w Pawłowicach, ul. Zielona 16, 64-122 Pawłowice		
Przedszkole w Zespole Szkół Gminy Krzemieniewo w Garzynie, ul. Leszczyńska 50, Garzyn 64-120 Krzemieniewo		
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Drobninie, Drobnin 25, 64-120 Krzemieniewo	542	61
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Pawłowicach, ul. Leszczyńska 6, 64-122 Pawłowice		
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół Gminy Krzemieniewo w Garzynie, ul. Leszczyńska 50, Garzyn 64-120 Krzemieniewo		
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Nowym Belęcinie, Nowy Belęcin 30, 64-120 Krzemieniewo		
Szkoła Podstawowa Filialna w Oporówku, Oporówko 7a, 64-120 Krzemieniewo		
Gimnazjum w Zespole Szkół w Drobninie, Drobnin 25, 64-120 Krzemieniewo	255	31
Gimnazjum Zespole Szkół w Pawłowicach, ul. Leszczyńska 6, 64-122 Pawłowice		
Gimnazjum w Zespole Szkół w Nowym Belęcinie, Nowy Belęcin 30, 64-120 Krzemieniewo		

Dane Urzędu Gminy Krzemieniewo.

Szkoły są nowoczesne, dobrze wyposażone, mają pracownie komputerowe, świetlice i biblioteki. Przy każdej placówce jest boisko szkolne, a przy gimnazjach dodatkowo sale gimnastyczne. Uczniowie i dzieci uczęszczające do przedszkoli biorą udział w konkursach, olimpiadach, zawodach sportowych, a także w pracach wielu kół zainteresowań. Zdobywają nagrody i wyróżnienia na szczeblu powiatowym, województwa i kraju, aktywnie działają w samorządach uczniowskich i uczestniczą w akcjach charytatywnych. Niemal wszyscy absolwenci dostają się do wybranych szkół ponadgimnazjalnych.

Uczniowie są dowożeni do szkół dwoma busami, a wielu korzysta ze ścieżek rowerowych łączących niektóre wsie.

10. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Główną instytucją kultury w gminie Krzemieniewo jest Gminne Centrum Kultury w Krzemieniewie. Prowadzi ono działalność w zakresie edukacji, upowszechnienia kultury i zaspokojenia potrzeb czytelniczych mieszkańców gminy. W ramach Centrum działają: biblioteki w Pawłowicach i Nowym Belęcynie, Dom Kultury i Biblioteka w Garzynie oraz Izba Regionalna w Pawłowicach.

Biblioteka w Pawłowicach powstała w październiku 1955 roku. Jej księgozbiór na koniec 2008 roku liczył 12.286 tomów, z czego 26% stanowiła literatura dla dzieci i młodzieży, 39% literatura beletrystyczna dla dorosłych, a 35% literatura popularnonaukowa. Biblioteka ma katalogi: alfabetyczny, rzeczowy i tytułowy dla dzieci i prowadzi kartoteki: regionalną, form pracy z czytelnikiem, ziola, ochronę środowiska, cykle powieściowe polskie i świata, książki z dużym drukiem, Jan Paweł II, analizy literackie, narkomanię, Unię Europejską. Corocznie z zasobów biblioteki korzysta ok. 400 czytelników, którzy wypożyczają ok. 6.000 książek.

Biblioteka w Nowym Belęcynie powstała w styczniu 1957 roku. Jej księgozbiór na koniec 2008 roku liczył 8.878 tomów, z czego 23% stanowiła literatura dla dzieci i młodzieży, 40% literatura beletrystyczna dla dorosłych, a 37% literatura popularnonaukowa. Biblioteka ma katalogi: alfabetyczny i rzeczowy. Każdego roku rejestruje ok. 180 czytelników, którzy wypożyczają ok. 2.000 książek.

Dom Kultury i Biblioteka w Garzynie powstał w maju 1981 roku. Na koniec 2008 roku księgozbiór biblioteki liczył 10.360 tomów, z czego 31% stanowiła literatura dla dzieci i młodzieży, 38% literatura beletrystyczna dla dorosłych, a 31% literatura popularnonaukowa. Biblioteka ma katalogi: alfabetyczny, rzeczowy i tytułowy dla dzieci oraz prowadzi kartoteki: pisarzy lektur szkolnych, form pracy z czytelnikiem, Jan Paweł II. Z zasobów biblioteki korzysta corocznie ok. 250 czytelników, którzy wypożyczają ok. 5000 książek.

Izba Regionalna w Pawłowicach powstała z kolei 1 czerwca 2005 roku. W swoich zbiorach ma 260 eksponatów stałych oraz 440 tymczasowych. Należą do nich: stroje ludowe, sprzęty gospodarstwa domowego, narzędzia rolnicze, szewskie, dokumenty i fotografie. W listopadzie 2008 roku w ramach Izby otwarta została stodoła, w której mieszczą się duże sprzęty i maszyny rolnicze, stolarskie, meble. Izba jest organizatorem lekcji regionalnych dla dzieci i młodzieży, wycieczek, prelekcji o regionie, spotkań regionalnych pokazujących dawne zwyczaje i obrzędy.

Dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Placówki kulturalne w gminie w 2012 roku

nazwa placówki	adres placówki
Gminne Centrum Kultury w Krzemieniewie	ul. Zielona 6, 64-120 Krzemieniewo
Biblioteka Publiczna w Krzemieniewie	ul. Zielona 6, 64-120 Krzemieniewo
Biblioteka Publiczna w Garzynie	ul. Jesionowa 2, Garzyn, 64-120 Krzemieniewo
Biblioteka Publiczna w Nowym Belęcynie	Nowy Belęcin 29A, 64-120 Krzemieniewo
Biblioteka Publiczna w Pawłowicach	ul. Wielkopolska 1/3, 64-122 Pawłowice
Izba Regionalna w Pawłowicach	ul. Wielkopolska 1/3, 64-122 Pawłowice

Dane Urzędu Gminy Krzemieniewo.

11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Samorząd gminy Krzemieniewo od lat wspiera rozwój sportu, zwłaszcza wśród młodzieży szkolnej, tworząc, a następnie rozwijając bazę służącą uprawianiu różnych dyscyplin sportowych.

Gmina jest jedyną w regionie, która posiada sale gimnastyczne przy 3 gimnazjach. Pierwsza z nich została oddana w 2003 roku w Pawłowicach, druga dwa lata później w Drobninie, a trzecia w 2008 roku w Nowym Belęcynie. Gmina jako jedna z pierwszych przystąpiła również do rządowo-samorządowego programu „Moje Boisko – Orlik 2012”, dzięki czemu takie obiekty powstały w Krzemieniewie, Garzynie i Pawłowicach. Są one miejscem rozgrywania wielu sportowych zawodów, masowych imprez kulturalnych, a także codziennych treningów i zabaw na boiskach do piłki nożnej i tenisa.

W gminie jest także kilkanaście piłkarskich boisk wiejskich. Najlepiej wyposażone i wyremontowane znajdują się w Pawłowicach, Garzynie i Nowym Belęcynie (w Pawłowicach i Górznie urządzono też boiska do piłki plażowej). Boiska sportowe istnieją również przy wszystkich szkołach.

W gminie działalność prowadzi Klub Sportowy „Kłosa” Garzyn, który połączył się z klubem „Zootechnik” Pawłowice i klubem „Piast” Nowy Belęcin. Piłkarze „Kłosa” dwukrotnie uczestniczyli w rozgrywkach IV ligi. Klub prowadzi także drużyny piłkarzy najmłodszych.

Prężnie działają również Uczniowski Klub Sportowy „Piast” z Nowego Bełęcina i Uczniowski Klub Sportowy „Orlik” z Pawłowic. Ten ostatni znany jest w regionie z organizowanych co roku turniejów piłki nożnej oraz wiosennych biegów terenowych. Sukcesy w kraju i za granicą osiągają młodzi biegacze na orientację, członkowie sekcji taekwondo, a także tenisiści stołowi.

Mieszkańcy gminy licznie uczestniczą w rajdach rowerowych, pieszych wyprawach, nordic walking, a także turniejach szachowych, warcabowych itp.. Uczniowie w ramach programu „Delfinek” jeżdżą na naukę pływania do Leszna i Gostynia.

Dane szczegółowe na temat infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w gminie w 2012 roku

lp.	miejsce położenia obiektu
boiska „Orlik 2012”	
1.	Krzemieniewo, ul. Sportowa 5
2.	Garzyn, ul. Leszczyńska 42
3.	Pawłowice ul. Sportowa 1
boiska sportowe	
1.	Garzyn
2.	Oporówko – boisko wielofunkcyjne
3.	Pawłowice (Mały Dwór)
4.	Pawłowice, ul. Bramowa 1
5.	Nowy Bełęcin 30
6.	Górzno
7.	Hersztupowo
8.	Kociugi
9.	Karchowo
10.	Mierzejewo
11.	Krzemieniewo, ul. Sportowa 5
12.	Garzyn, ul. Leszczyńska 42
13.	Drobnin – boisko środowiskowe
place zabaw	
1.	Bojanice
2.	Karchowo (przy sali wiejskiej)
3.	Nowy Bełęcin (przy szkole)
4.	Hersztupowo (przy sali wiejskiej)
5.	Brylewo (w parku)
6.	Krzemieniewo (przy Orliku)
7.	Krzemieniewo (przy sklepie „Dino”)
8.	Krzemieniewo (przy ul. Różanej)
9.	Drobnin (przy kościele)
10.	Górzno (przy boisku sportowym)
11.	Garzyn (os. Słoneczne)
12.	Garzyn (przy sali wiejskiej)
13.	Pawłowice (Mały Dwór)
14.	Pawłowice (ul. Modrzewiowa)

15.	Pawłowice (ul. Zielona)
16.	Kociugi
17.	Mierzejewo (przy sali wiejskiej)
18.	Lubonia
19.	Oporówko (przy szkole)
20.	Oporowo (przy kościele)
nordic walking	
1.	Trasa wokół Jeziora Górnickiego – 3,5 km (oznakowana)
2.	Ścieżka do marszu nordyckiego w Pawłowicach. Trasa rozpoczyna się i kończy przy Zespole Szkół w Pawłowicach, gdzie przyjezdni mogą zaparkować samochody. Miłośnicy nordic walking przechodzą w kierunku Granicznika, następnie Małego Dworu i wracają w okolice szkoły. Długość ścieżki wynosi 6,8 km.

Dane Urzędu Gminy Krzemieniewo.

12. TURYSTYKA

Pod względem fizycznogeograficznym gmina Krzemieniewo leży w makroregionie Niziny Południowo-Wielkopolskiej, zajmując część Wysoczyzny Leszczyńskiej, Pojezierza Krzywińskiego oraz Rowu Polskiego. Jest to obszar o cennych walorach krajobrazowych, w południowej części równinny, bogaty w łąki i pola, a w północnej – pełen malowniczych wzniesień, lasów i jezior.

Na południu można spotkać bocianie gniazda, dzikie kaczki, zwierzynę łowną, z kolei na północy, w wchodzących w skład obszaru chronionego krajobrazu okolicach Górzna, Karchowa i Bełęcina, można wędkować, zbierać grzyby i odpoczywać w gospodarstwach agroturystycznych. W tej części gminy, wśród lasów, położone jest Jezioro Górnickie. Ma prawie 25 ha powierzchni i 5,6 m maksymalnej głębokości. Miłośnicy wędkarstwa napotkają tu leszcze, sandacze, liny, szczupaki i węgorze. Każdego roku, od czerwca do września, nad jeziorem w Górznie zorganizowane jest letnisko, z którego mogą korzystać wczasowicze i turyści.

Przez gminę można jechać samochodem, rowerem, a także powózką czy wierzchem, konno. Dla miłośników wędrówek wytypowano pięć szlaków turystycznych, które łącznie mają 93 km. Wszystkie prowadzą do zabytków architektury i przyrody oraz do miejsc noclegowych i restauracji. W Pawłowicach, Garzynie, Krzemieniewie, Górznie i Oporowie ustawione są znaki kierunkowe z numerami szlaków i liczbą kilometrów. Pozostałe znaki, malowane na drzewach, kamieniach, słupach, określają przebieg szlaków wraz z numerami. Przez gminę przebiega też droga krajowa nr 34, dwie trasy kolejowe i siedemnaście dróg o znaczeniu ponadregionalnym.

Wspomnianych zabytków jest w gminie kilkadziesiąt. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują pałace w Górznie, Garzynie i Pawłowicach; dwory w Brylewie, Drobninie, Luboni, Oporowie; kościoły w Pawłowicach, Drobninie i Oporowie. Wszystkie piękne, z bogatym wystrojem wnętrz, gotowe na przyjęcie turystów.

Zwiedzając gminę można zatrzymać się w pałacach w Górznie (Górzno 63, 64-120 Krzemieniewo; obecnie mieści się tam Szpital Rehabilitacyjny MSW) i Pawłowicach (ul. Mielżyńskich 14, 64-122 Pawłowice), hotelu i restauracji „Dobrodziej” w Krzemieniewie (ul. Leszczyńska 110, 64-120 Krzemieniewo), gospodarstwie agroturystycznym „Chata na skraju” w Nowym Bełęcinie (Nowy Bełęcin 18a, 64-120 Krzemieniewo) oraz hoteliku przy tartaku w Górznie (Górzno 61a, 64-120 Krzemieniewo). **Jest także możliwość skorzystania z noclegów w Górznie (Górzno 59a, 64-120 Krzemieniewo).**

Mając na uwadze rozwój turystyki i agroturystyki gmina Krzemieniewo podjęła współdziałanie w tym zakresie z sąsiednimi gminami tworząc w 1998 roku Stowarzyszenie Gmin: Krzemieniewo, Osieczna, Poniec i Rydzyna. Od kilku lat Krzemieniewo jest również aktywnym członkiem Stowarzyszenia Leszno – Region, które promuje turystykę i organizuje wiele turystycznych i regionalnych imprez.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Krzemieniewo została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowo-wychowawczych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 7 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowo-wychowawczych:

- Publiczne Przedszkole w Krzemieniewie (liczba dzieci: 75),
- Publiczne Przedszkole Nr 2 w Pawłowicach (liczba dzieci: 50),

- Zespół Szkół Gminy Krzemieniewo – Przedszkole i Szkoła Podstawowa w Garzynie (liczba uczniów: 56),
- Zespół Szkół – Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Drobninie (liczba uczniów: 325),
- Zespół Szkół – Szkoła Podstawowa i Gimnazjum im. Józefa Ponikiewskiego w Nowym Bełęcinie (liczba uczniów: 188),
- Zespół Szkół – Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Pawłowicach (liczba uczniów: 327),
- Zespół Szkół Specjalnych w Górznie (liczba uczniów: 26).

Zasoby i oferta przedszkolna i szkolna

Z analizy ankiet wynika, że 6 placówek umożliwia dostęp do logopedy (PP, ZSGK, ZS Drobnin, ZS Nowy Bełęcin, ZS Pawłowice, ZSS), po 5 placówek zapewnia opiekę pielęgniarki (PP Nr 2, ZSGK, ZS Drobnin, ZS Nowy Bełęcin, ZS Pawłowice) i pedagoga (ZSGK, ZS Drobnin, ZS Nowy Bełęcin, ZS Pawłowice, ZSS), a 1 (ZSS) psychologa.

Pięć placówek (wyjątek stanowi ZS Nowy Bełęcin) prowadzi na swoim terenie dożywianie uczniów, przy czym dwie z nich (ZSGK, ZS Drobnin) widzą potrzebę zwiększenia o 12 liczby dzieci korzystających z tej formy pomocy.

Możliwość korzystania z sali gimnastycznej i Internetu daje 5 szkół (wszystkie placówki poza przedszkolami). Przedstawiciele Zespół Szkół Gminy Krzemieniewo zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia, które wynikają ze zbyt małej liczby kursów autobusu szkolnego. W żadnej placówce nie funkcjonują klasy integracyjne.

Wszystkie przedszkola i szkoły oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać zróżnicowanych tematycznie kół zainteresowań, m.in. polonistycznych, matematycznych, biologicznych, historycznych, informatycznych, z języków obcych, artystycznych, chemiczne, geograficzne, muzycznych, literackich, przyrodniczych, plastycznych, turystycznych, sportowych, tanecznych (w przedszkolach prowadzona jest m.in. rytmika).

Wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich organizowane są zajęcia wyrównawcze (5 szkół), korekcyjno-kompensacyjne (6), logopedyczne (6), socjoterapeutyczne (4) oraz psychoterapeutyczne (2), rewalidacyjne, gimnastyka korekcyjna, terapia metodą EEG Biofeedback.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, na dwa sposoby, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na ubóstwo i bezrobocie pociągające za sobą skutki dwojakiego rodzaju. W pierwszym przypadku trudna sytuacja materialna wiąże się również z występującymi w domu dysfunkcjami, takimi jak niewydolność wychowawcza, brakiem odpowiedniego zainteresowania dzieckiem. Z kolei w drugim przypadku brak pracy zmusza niektórych rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje problemy tzw. eurosieroctwa. W obu sytuacjach nie bez znaczenia pozostaje fakt, że ich ogólną konsekwencją jest pozostawienie dziecka bez odpowiedniej opieki. Brak autorytetów i właściwych wzorców, a także zainteresowań, celów życiowych, ambicji i motywacji do nauki sprzyja szerzeniu się zachowań negatywnych, m.in. agresji i przemocy.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, respondenci stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela, w której nie uwzględniono danych z placówek przedszkolnych (w obu przypadkach nie stwierdzono występowania żadnej z cech).

Tabela 18. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
sięganie po alkohol	3 (31)	1
sięganie po narkotyki	2 (1)	2
palenie papierosów	3 (11)	1
ucieczki z domu	1	3
kradzieże	1	3
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	4 (18)	1
autoagresja	2 (1)	2
przestępczość ujawniona	1	3
niszczenie mienia szkolnego	2 (3)	2
udział w grupach negatywnych	1	3
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	3 (2)	2
przemoc w rodzinie	3 (3)	2
zaniedbanie przez dom	4 (3)	1
wykorzystywanie seksualne	1	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: zaniedbanie przez dom, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, sięganie przez uczniów bądź ich rodziców po używki, problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego oraz przemoc w rodzinie.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę wnikliwego przyglądania się sytuacji rodzinnej, głównie wypełnianiu przez rodziców funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W tym kontekście zwracali uwagę na konieczność zdiagnozowania wpływu postaw rodzicielskich na zachowanie dzieci oraz ich wyniki w nauce. Ankietowani uznali również za wskazane przyglądanie się sposobom spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież oraz poznania ich oczekiwań w tym zakresie.

Podejmowane działania profilaktyczne

W placówkach oświatowo-wychowawczych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich realizowane są programy oraz kampanie profilaktyczne, np. „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Czyste powietrze”, „Spójrz inaczej”, prowadzone są rozmowy z rodzicami, organizowane są pogadanki z pielęgniarką, przedstawicielami Policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, kuratorami sądowymi, warsztaty dla młodzieży i rodziców ze specjalistami ds. uzależnień, wywiadówki profilaktyczne. Realizowane są projekty promujące zdrowie oraz z zakresu profilaktyki.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę zintensyfikowania prowadzonej działalności profilaktycznej (w obszarach zdrowia, przeciwdziałania agresji i bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni), podnoszenia u uczniów umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz organizowania spotkań ze specjalistami (psycholog, lekarz, logopeda) oraz prowadzenia pedagogizacji rodziców.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

W opinii przedstawicieli 6 ankietowanych placówek (wyjątek stanowi ZSS), współpraca nauczycieli z rodzicami jest zadowalająca. W jej ramach odbywają się zebrania, spotkania Rady Rodziców z dyrekcją szkoły, zajęcia otwarte, prowadzone są rozmowy

i konsultacje, utrzymywany jest indywidualny i telefoniczny kontakt z rodzicami. Współpraca ta dotyczy także udziału rodziców w imprezach i uroczystościach przedszkolnych i szkolnych oraz akcjach charytatywnych.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele 5 badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowolająca (ZSS wniósł zastrzeżenia, natomiast przedstawiciel PP Nr 2 nie udzielił odpowiedzi). Do podmiotów, z którymi placówki utrzymywały kontakt zaliczono: w gminie Krzemieniewo – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminne Centrum Kultury, Izbę Regionalną, zakłady opieki zdrowotnej, w tym Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej MSW Centrum Rehabilitacji w Górznie, Nadleśnictwo Krzemieniewo, uczniowskie kluby sportowe i parafie, w Lesznie – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwo Powiatowe, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Komendę Powiatową Policji, Sąd Rejonowy, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, Centrum Doskonalenia Nauczycieli, Mobilne Centrum Informacji Zawodowej i Muzeum Okręgowe, a także Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Postulat ten dotyczył głównie tworzenia nowych miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży, organizowania imprez gminnych oraz wycieczek poza gminę (m.in. dla dzieci niepełnosprawnych) oraz zwiększenia dostępności świetlic środowiskowych.

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali na konieczność kontynuowania pedagogizacji rodziców i działalności profilaktycznej (w obszarze uzależnień oraz agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy), zapewnienia dostępu do psychologa, motywowania do nauki oraz wprowadzania nowoczesnych rozwiązań edukacyjnych pozwalających na weryfikowanie nabytej w szkole wiedzy poprzez empiryczne poznawanie świata.

Ankietowani podkreślali także potrzebę usprawnienia komunikacji pomiędzy poszczególnymi miejscowościami oraz poprawy bezpieczeństwa na drogach.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość organizowania zajęć dodatkowych, wycieczek krajoznawczo-edukacyjnych, wyjazdów do kina, teatru, muzeum czy na basen oraz festynów rodzinnych, imprez okolicznościowych i sportowych. Wspominali również o korzyściach płynących z realizacji szkolnych programów wychowawczego i profilaktycznego, organizowania warsztatów i pogadanek tematycznych, spotkań ze specjalistami (np. z psychologiem) oraz zachęcania uczniów do udziału w różnorodnych kołach zainteresowań i konkursach. Podkreślali także wagę współpracy z rodzicami, w szczególności opartej na wzajemnym szacunku i zrozumieniu.

14. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Krzemieniewo funkcjonuje 5 zakładów opieki zdrowotnej, w tym 4 niepubliczne, prowadzona jest 1 prywatna praktyka lekarska (stomatologiczna) oraz działają 3 apteki. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2011 roku

nazwa placówki	adres
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Ośrodek Zdrowia w Pawłowicach	ul. Szkolna 1, 64-122 Pawłowice
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Ośrodek Zdrowia w Krzemieniewie	ul. Zielona 10, 64-120 Krzemieniewo
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Specjalistyczne Poradnie Lekarskie „Arka”	ul. Dworcowa 29, 64-120 Krzemieniewo
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Koch – Dent	ul. Szkolna 1, 64-122 Pawłowice
Zakład Opieki Zdrowotnej – Szpital Rehabilitacyjny MSW	Górzno 63, 64-120 Krzemieniewo
Prywatna Praktyka Stomatologiczna Artur Połomka	ul. Dworcowa 29, 64-120 Krzemieniewo
Apteka „Eliksir”	ul. Dworcowa 29, 64-120 Krzemieniewo
Apteka „Nasza”	ul. Zielona 10, 64-120 Krzemieniewo
Apteka „Pod Złotą Podkową”	ul. Mielżyńskich 29, 64-122 Pawłowice

Dane Urzędu Gminy Krzemieniewo.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Zespołu Dzielnicowych w Krzemieniewie Komendy Miejskiej Policji w Lesznie, w 2012 roku na terenie mu podległym odnotowano 9 kradzieży z włamaniem (do sklepów, mieszkania i samochodu), 3 kradzieże (paliwa i elementów stalowych) oraz po 1 uszkodzeniu mienia i uszczerbku na zdrowiu. Sprawcami przestępstw były w większości osoby w wieku od 12 do 35 lat. Do najbardziej zagrożonych przestępczością miejsc należały blokowiska w Pawłowicach, Garzynie oraz Osiedle Przylesie w Krzemieniewie.

W analizowanym roku policjanci przeprowadzili również 74 interwencje publiczne i 36 interwencji domowych, a także skierowali 10 wniosków o ukaranie do Sądu, nałożyli 239 mandatów karnych, dokonali 20 zatrzymań na gorącym uczynku, w 58 przypadkach pozyskali informacje, wylegitymowali 2.509 osób, zatrzymali 7 praw jazdy i 43 dowody rejestracyjne, pouczyli 23 sprawców wykroczeń.

W ramach działalności profilaktycznej policjanci Zespołu Dzielnicowych w Krzemieniewie realizowali zadania wynikające z następujących programów prewencji kryminalnej: „Bezpieczna wieś”, „Bezpieczna szkoła”, „Z pyrkiem bezpieczniej” i „Razem bezpieczniej”.

Według danych III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej dla Dorosłych przy Sądzie Rejonowym w Lesznie (z siedzibą w Gostyniu), na koniec 2012 roku pod nadzorem i dozorem kuratora pozostawało odpowiednio 20 i 14 osób z gminy Krzemieniewo.

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne

uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Krzemieniewo wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzemieniewie. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym.

Na koniec 2012 roku kadre GOPS-u stanowiło 11 osób, w tym: kierownik, 4 pracowników socjalnych, 1 asystent rodziny oraz 5 pozostałych pracowników. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 20. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
pracownicy socjalni	4	1
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	0	1
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	1
pozostali pracownicy	5	–
asystenci rodziny	1	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej każdy ośrodek ma obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2012 roku wymóg ten nie był spełniony w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzemieniewie, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypadało 2.126 mieszkańców.

Wśród propozycji w zakresie rozwoju zasobów kadrowych GOPS-u figuruje zatem potrzeba zwiększenia do 5 liczby pracowników socjalnych.

Tabela 21. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	3	
	wyższe niekierunkowe	–	–	
	średnie kierunkowe	–	1	
	średnie niekierunkowe	–	–	
	zawodowe i niższe	–	–	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		0		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		0		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		2		

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

Na koniec 2012 roku wykształcenie wyższe posiadał kierownik oraz 3 pracowników socjalnych. Dodatkowo kierownik miał specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Jeden pracownik socjalny posiadał wykształcenie średnie kierunkowe. Ponadto dwóch pracowników socjalnych było zainteresowanych podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

Prawo do wsparcia udzielanego przez OPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie

przekracza 623 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS na pomoc społeczną w latach 2010-2012.

Tabela 22. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc społeczną w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ogółem na świadczenia pomocy społecznej	166.948 zł	170.077 zł	184.301 zł
na zadania własne gminy	87.134 zł	101.537 zł	115.931 zł
na zadania zlecone gminie	79.814 zł	68.540 zł	69.043 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc społeczną w gminie stale rosła. Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań własnych. W ich ramach największe sumy przeznaczano na zasiłki celowe i w naturze, posiłek (w tym dożywianie dzieci) oraz zasiłki okresowe.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2010-2012.

Tabela 23. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	206	230	220
liczba rodzin	171	192	189
liczba osób w rodzinach	654	704	682
udział osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	7,8%	8,3%	8%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012 ulegała wahaniom (654 w 2010 r., 704 w 2011 r., 682 w 2012 r.) Zmieniał się również udział

beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (7,8% w 2010 r., 8,3% w 2011 r., 8% w 2012 r.).

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2012 roku.

Tabela 24. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2012 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach	rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
0-16 lat	138	pracuje	31
17-21 lat	16	pracuje dorywczo	12
22-30 lat	78	nie pracuje	29
31-40 lat	175	studiuje/uczy się	0/2
41-50 lat	145	na rencie	25
51-60 lat	98	na emeryturze	8
61-70 lat	29	na zasiłku dla bezrobotnych	2
71 lat i więcej	3	bezrobotny bez prawa do zasiłku	59

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2012 roku wykazała, że największą grupę stanowiły osoby w wieku 41-50 lat (175 osób). Liczne grupy tworzyły również osoby w wieku 31-40 lat (145 osób) oraz dzieci i młodzież do 16 lat (138 osób). Ci z najmłodszych, którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku w szkołach.

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejsze grupy w 2012 roku stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (59 osób), pracujące (31 osób), niepracujące (29 osób) oraz będące na rencie (25 osób).

Analizując powyższe dane, można pokusić się o stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w 2012 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie i dotknięte bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ubóstwo	74	75	64	273	262	217
bezdomność	2	3	2	2	3	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	37	38	34	203	203	179
bezrobocie	62	80	71	229	285	261
niepełnosprawność	55	61	59	177	190	196
długotrwała lub ciężka choroba	56	71	66	182	250	219
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	52	54	54	249	247	235
przemoc w rodzinie	0	0	5	0	0	19
alkoholizm	9	10	10	30	29	24
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	3	4	1	6	16
zdarzenie losowe	0	4	1	0	15	8
sytuacja kryzysowa	0	0	1	0	0	3

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

W latach 2010-2012 najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były bezrobocie i ubóstwo. O ile liczba osób z rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u z powodu braku pracy ulegała wahaniom (229 w 2010 r., 285 w 2011 r., 261 w 2012 r.), o tyle liczba osób w rodzinach objętych pomocą na skutek ubóstwa spadała z roku na rok (z 273 w 2010 r. do 217 w 2012 r.).

Ważną przyczyną udzielania pomocy była również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W 2012 roku liczba osób w rodzinach objętych pomocą GOPS-u z tego powodu była nieznacznie mniejsza niż w latach 2010-2012 (235 w stosunku do odpowiednio 249 i 247).

Istotne przyczyny świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność. Szczególną uwagę zwraca rosnąca liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy GOPS-u z powodu niepełnosprawności (ze 177 w 2010 r. do 196 w 2012 r.).

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2010-2012

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężna	188	218	208	192	174	179	689	532	554
rzeczowa	58	62	60	32	33	35	177	151	158
praca socjalna	X	X	X	212	248	231	781	923	811
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	1	6	0	5	28
schronienie	1	2	2	1	2	2	1	2	2
usługi opiekuńcze	0	1	2	0	1	2	0	3	4
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pobyt w domu pomocy społecznej	0	0	1	0	0	1	0	0	1

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

W latach 2010-2012 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Ważnym narzędziem pracy socjalnej był kontrakt socjalny, których w 2012 roku zawarto 6 (objęto nimi 6 osób).

Istotnym rodzajem wsparcia beneficjentów była również pomoc finansowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze oraz zasiłków okresowych. Duże znaczenie miała także pomoc rzeczowa udzielana głównie w postaci posiłku.

Wśród form pomocy świadczonej przez Ośrodek znalazły się również poradnictwo specjalistyczne, usługi opiekuńcze oraz schronienie. Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były natomiast kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. W 2012 roku gmina pokrywała koszt pobytu w DPS-ie dla 1 osoby.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzemieniewie zajmował się również przyznawaniem świadczeń rodzinnych. Do świadczeń tych należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	2.279.168 zł	2.264.126 zł	2.251.662 zł
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasilek rodzinny	11.049	10.371	9.335
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	66	57	41
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	682	515	397
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	324	420	403
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	471	447	453
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	620	619	558
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1.782	1.553	1.298
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.753	1.584	1.386
zasilek pielęgnacyjny	2.377	2.605	2.871
świadczenie pielęgnacyjne	248	473	715
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	127	109	100
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	19.499	18.753	17.557

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

W latach 2010-2012 wielkość wydatków przeznaczonych przez GOPS na realizację świadczeń rodzinnych była na podobnym poziomie (2.279.168 zł w 2010 r., 2.264.126 zł w 2011 r., 2.251.662 w 2012 r.). W analizowanym okresie liczba przyznanych świadczeń spadała (z 19.499 w 2010 r. do 17.557 w 2012 r.).

Najczęściej GOPS wypłacał zasiłek rodzinny (w 2010 r. 11.049 świadczenia, w 2011 r. 10.371, a w 2012 r. 9.335), który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, a także podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne GOPS opłacił w latach 2010-2012 następującą liczbę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne: w 2010 r. 193 (na kwotę 23.575zł), w 2011 r. 330 (33.248 zł), a w 2012 r. 570 (63.347 zł).

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2010-2012 przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzemieniewie mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	16	13	15
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	221	224	216
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	65.107 zł	70.490 zł	81.280 zł

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2010-2012 GOPS przyznał świadczenie alimentacyjne była na podobnym poziomie (16 w 2010 r., 13 w 2011 r., 15 w 2012 r.), a liczba wypłaconych świadczeń ulegała nieznacznym wahaniom (221 w 2010 r., 224 w 2011 r., 216 w 2012 r.). Zwiększała się natomiast wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 65.107 zł w 2010 r. do 81.280 zł w 2012 r.).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Krzemieniewo, oprócz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonują trzy świetlice socjoterapeutyczne, które dysponują łącznie 64 miejscami. Mieszkańcy gminy korzystają z oferty jednostek wsparcia funkcjonujących poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat mieszkańców gminy objętych przez nie wsparciem przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2012 roku

nazwa i adres instytucji	kategoria klienta oraz liczba osób z gminy objętych wsparciem w 2012 r.
Centrum Integracji Społecznej, Kłoda 97, 64-130 Rydzyna	osoby bezrobotne, niepełnosprawne – 5 osób
Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy,	kobiety i dzieci – ofiary przemocy

ul. Strzelecka 10, 63-760 Zduny	w rodzinie – 1 osoba dorosła i 3 dzieci
Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ul. Szpitalna 7a, 64-000 Kościan	ofiary przemocy, w szczególności kobiety ciężarne, matki z dziećmi – 1 osoba
Hospicjum Stacjonarne i Domowe, ul. Ks. A. Kostki 33, 64-400 Wschowa	osoby przewlekle chore – 1 osoba
Warsztaty Terapii Zajęciowej, Pl. Zamkowy 2, 64-130 Rydzyna	osoby z upośledzeniem umysłowym – 1 osoba
Dom Pomocy Społecznej, Marszałki 15, 63-520 Grabów nad Prosną	osoby przewlekle somatycznie chore – 1 osoba
Stowarzyszenie „Pomoc” Kąkolewo, ul. Krzywińska 12, 64-113 Osieczna	osoby ubogie – 91 osób
Noclegownia dla Bezdomnych, ul. Towarowa 10, 64-100 Leszno	osoby bezdomne – 2 osoby

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzemieniewie.

Mieszkańcy gminy Krzemieniewo są również w zasięgu działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie. Wybrane dane dotyczące działalności PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci (z rodzin zastępczych) z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	1
liczba dzieci (z rodzin zastępczych) z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	3	0	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	3	3	4
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	4	5	4
liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy	3	4	6
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	2	2	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

W latach 2010-2012 do adopcji zgłoszono 1 dziecko z rodzin zastępczych z gminy, a 4 dzieci umieszczono w rodzinach zastępczych. W kolejnych latach tą ostatnią formą opieki objętych było 3, 3 i 4 dzieci z gminy. Liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy była podobna (po 4 w 2010 i 2012 roku, 5 w 2011 roku), zaś liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy zwiększała się (z 3 w 2010 r. do 6 w 2012 r.).

W analizowanym okresie żadne dziecko z gminy nie zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej, natomiast 4 dzieci (po 2 w latach 2010-2011) – wychowanków rodzin zastępczych – usamodzielniono.

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Krzemieniewo wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku.

W 2002 roku w gminie Krzemieniewo mieszkało 1.040 osób niepełnosprawnych (507 mężczyzn i 533 kobiety), w tym 884 osoby niepełnosprawne prawnie i 156 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogólnej ludności gminy wynosił 12,3%.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 31. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych	udział w ogólnej liczbie ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	30	2,9%	1,3%
osoby w wieku produkcyjnym	682	65,6%	13,4%
osoby w wieku poprodukcyjnym	328	31,5%	30,4%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 682 osoby niepełnosprawne w gminie były w wieku produkcyjnym, co było zjawiskiem niepokojącym. Stanowiły one ponad 13% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Mniej liczną grupę reprezentowały osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (328 osób), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił 30,4%.

Tabela 32. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej
wyższe	14	1,4%
policealne	3	0,3%
średnie	111	10,9%
zasadnicze zawodowe	349	34,2%
podstawowe ukończone	513	50,2%
podstawowe nieukończone	31	3%
nieustalony	0	–

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niski poziom wykształcenia w istotny sposób utrudnia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na rynku pracy i utrzymanie posiadanego zatrudnienia. W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (513 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej wynosił ponad 50%.

Tabela 33. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	227	21,8%
aktywni zawodowo bezrobotni	25	2,4%
bierni zawodowo	788	75,8%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (788 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił aż 75,8%. Aktywne zawodowo były 252 osoby dotknięte niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (227 osób).

Do instytucji i organizacji pozarządowych, które świadczą wsparcie i opiekę osobom niepełnosprawnym z gminy Krzemieniewo należą m.in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzemieniewie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie, Centrum

Integracji Społecznej „Pro-Activ” w Kłodzie, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Rydzynie oraz Stowarzyszenie na rzecz Aktywności Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych Ziemi Leszczyńskiej „Pro-Activ”.

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 34. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. miście	w 25-tys. miście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób

ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci
---	--	--	------------------------------------	------------------------------------	----------------------------------

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Krzemieniewo w latach 2010-2012.

Tabela 35. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	102.000 zł	103.500 zł	106.500 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	3.000 zł	3.500 zł	3.500 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0 zł	0 zł	1.000 zł
razem	105.000 zł	107.000 zł	111.000 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzemieniewie.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie rosła z roku na rok (ze 105.000 zł w 2010 r. do 111.000 zł w 2012 r.). W analizowanym okresie zwiększały się kwoty przeznaczane na walkę z alkoholizmem, a na podobnym poziomie pozostawały środki wykorzystywane na przeciwdziałanie narkomanii. W 2012 roku w budżecie po raz pierwszy uwzględniono osobne środki mające służyć działaniom ograniczającym przemoc w rodzinie.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Krzemieniewo oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	33	32	33
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	1	1
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	14	29	53
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	24	44	47
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	12	10	5
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	4	2
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	0	0	3
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzemieniewie.

W latach 2010-2012 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była na podobnym poziomie (po 33 w 2010 i 2012 r., 32 w 2011 r.). Liczba przeprowadzonych w nich kontroli była niewielka – w sumie 2 (po 1 w 2011 i 2012 r.). W analizowanym okresie zwiększała się z roku na rok liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (z 14 w 2010 r. do 53 w 2012 r.), podobnie jak liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych (z 24 w 2010 r. do 47 w 2012 r.). W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w analizowanym okresie nie podjęto żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W 2012 roku liczba osób nimi objętych była znacznie mniejsza niż w latach 2010-2011 (5 w stosunku do odpowiednio 12 i 10). W analizowanym okresie GKRPA 11 razy wystąpiła do sądu wobec osoby uzależnionej od alkoholu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (5 w 2010 r., 4 w 2011 r., 2 w 2012 r.).

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w 2012 roku GKRPA skontaktowała się z 3 osobami dotkniętymi tym problemem, nie skierowała żadnej osoby na terapię i nie złożyła w stosunku do żadnego sprawcy przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią: Zespół Interdyscyplinarny Gminy Krzemieniewo i 3 świetlice realizujące program socjoterapeutyczny. Ich wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 37. Jednostki wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie

nazwa jednostki	adres jednostki	liczba osób objętych wsparciem w 2012 r.
Zespół Interdyscyplinarny Gminy Krzemieniewo	ul. Brylewska 6, 64-120 Krzemieniewo	założono 12 Niebieskich Kart
Świetlica socjoterapeutyczna przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Pawłowicach	ul. Leszczyńska 6, 64-122 Pawłowice	25 dzieci
Świetlica socjoterapeutyczna przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Drobninie	Drobnin 25, 64-120 Krzemieniewo	25 dzieci
Świetlica socjoterapeutyczna przy Zespole Szkół – Przedszkole i Szkoła Podstawowa w Garzynie	ul. Leszczyńska 50, 64-120 Krzemieniewo	15 dzieci

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krzemieniewie.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Krzemieniewo badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu anonimowej ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, sołtysów, radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek

oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobrze rozwiniętą sieć placówek oświatowych, właściwie wyposażonych i oferujących wysoki poziom nauczania. Podkreślali także odpowiednią dostępność i różnorodność obiektów sportowych (boiska sportowe, sale gimnastyczne, ścieżki rowerowe), a także możliwość korzystania z Internetu.

Mieszkańcy gminy wspominali również o prowadzeniu przez samorząd racjonalnej polityki finansowej, dzięki czemu gmina nie jest zadłużona, oraz przywiązywali znaczenie do dobrze działającego systemu pomocy społecznej.

Słabe strony gminy

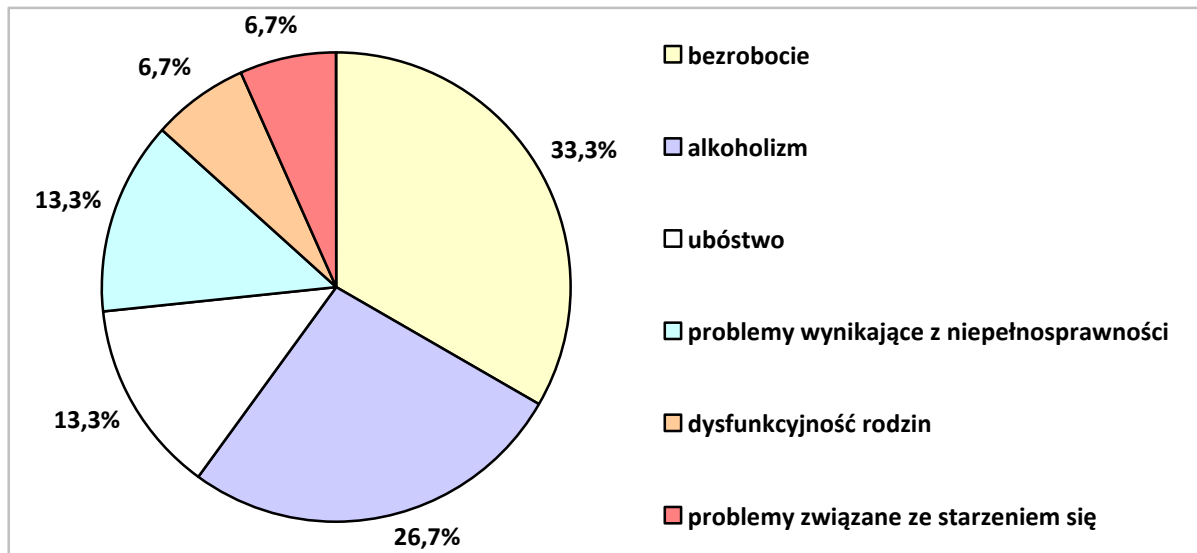
Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianymi słabościami były bezrobocie i niedostateczna miejsc pracy, co prowadzi do ubożenia mieszkańców oraz migracji zarobkowej ludzi młodych. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na zbyt małą liczbę podmiotów gospodarczych w gminie.

Według respondentów bolączkami gminy są także nieodpowiednio rozwinięta sieć kanalizacyjna, brak w gminie oczyszczalni ścieków oraz deficyt przydrożnych chodników. Zdaniem badanych problemem jest również zbyt mała liczba miejsc do spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież oraz ograniczona dostępność dóbr kultury.

W opinii badanych widoczny jest także w gminie problem alkoholizmu oraz niewystarczający, w stosunku do potrzeb, wachlarz działań profilaktycznych w tym zakresie.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy

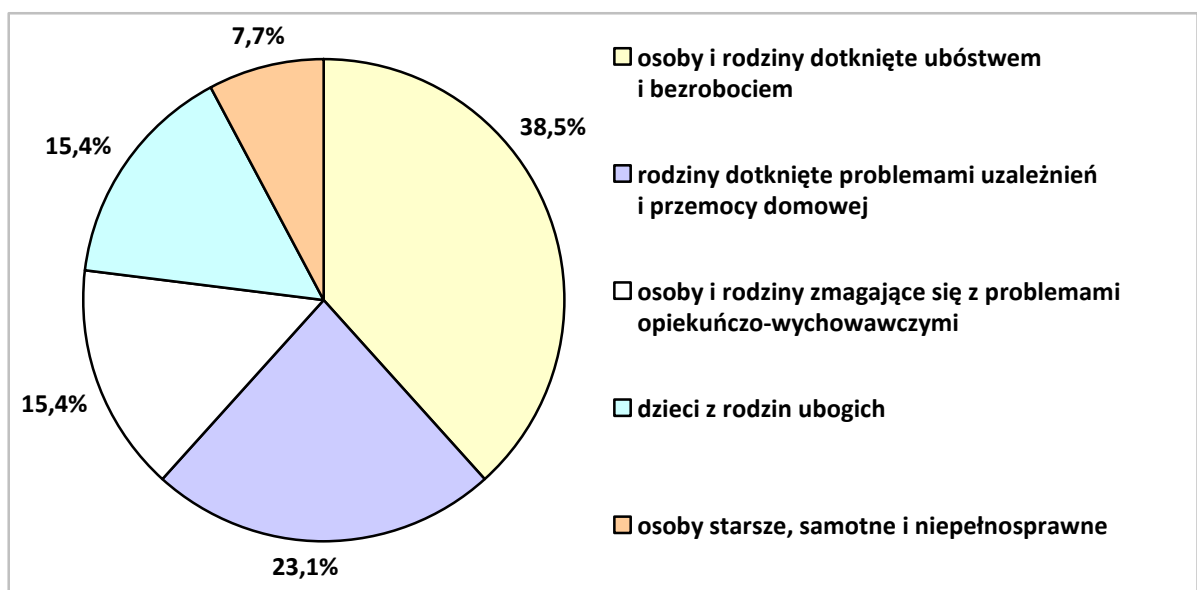

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (33,3%) i alkoholizm (26,7%). Uwagę zwrócili również m.in. na ubóstwo i problemy wynikające z niepełnosprawności (po 13,3%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

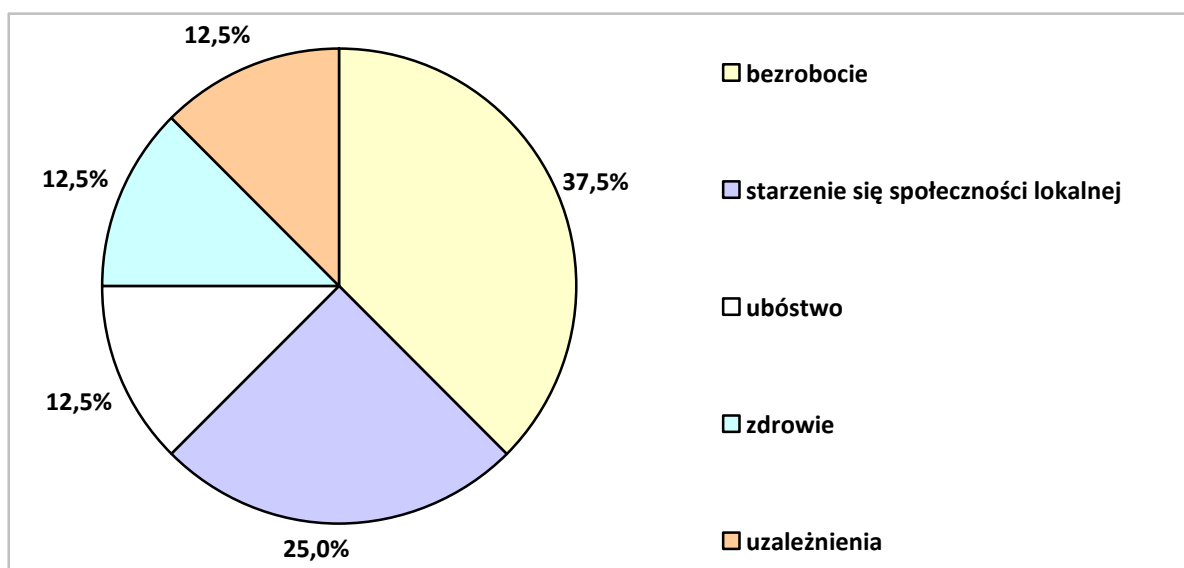
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (38,5%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby i rodziny zmagające się z problemami uzależnień i przemocy w rodzinie (23,1%).

Zdaniem respondentów z następstwami problemów społecznych w gminie zmagają się również osoby i rodziny dotknięte problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz dzieci z rodzin ubogich (po 15,4%), a także osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (7,7%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowalająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowalająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (37,5%) oraz starzenie się społeczności lokalnej (25%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie. W tym kontekście podkreślili potrzebę wspierania

przedsiębiorczości oraz zachęcania potencjalnych inwestorów do podjęcia działalności na terenie gminy.

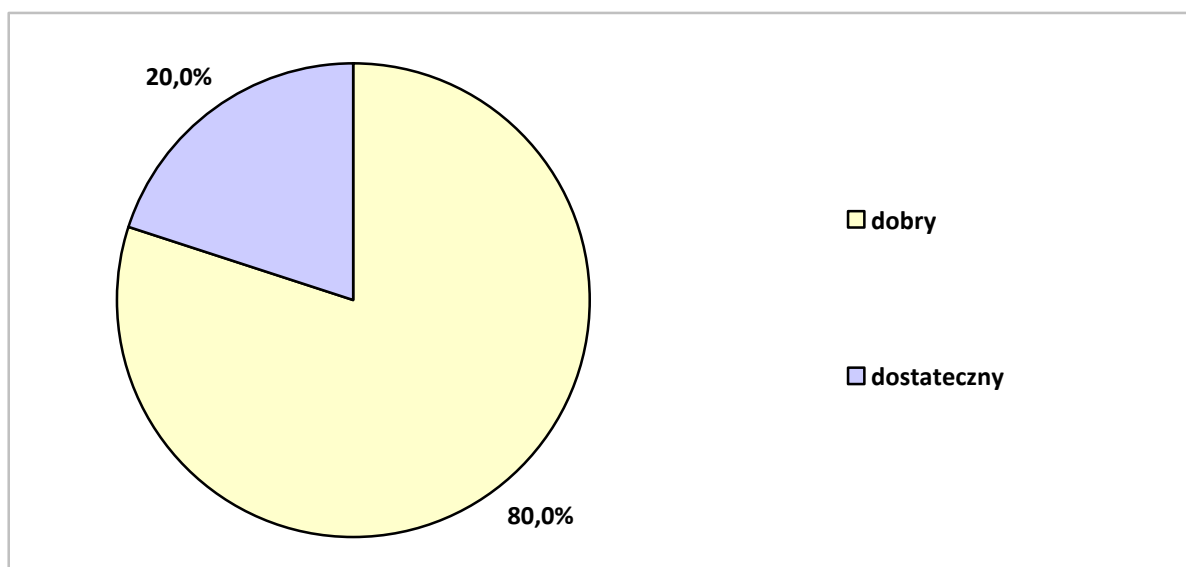
Za ważne uznali także tworzenie w gminie nowych miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, prowadzenie pedagogizacji rodziców oraz zmniejszenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. Zaliczyli do nich m.in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzemieniewie, Urząd Gminy Krzemieniewo, placówki oświatowe, kościoł oraz prywatnych przedsiębiorców.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

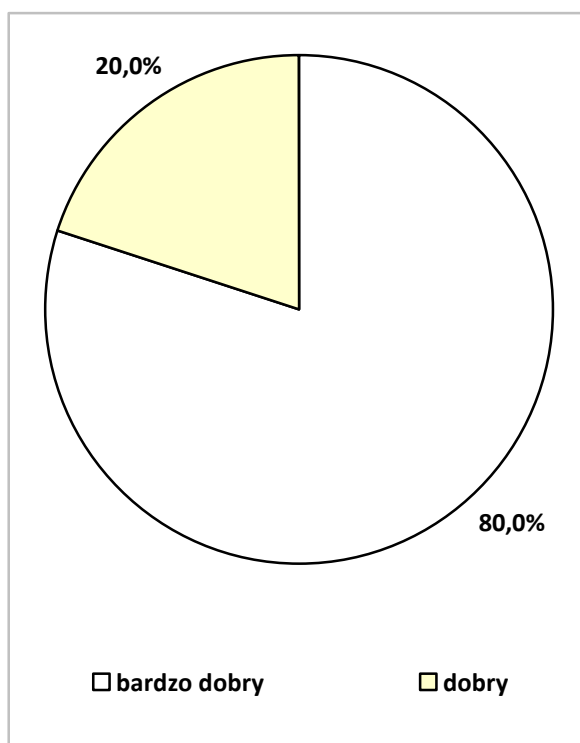
Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

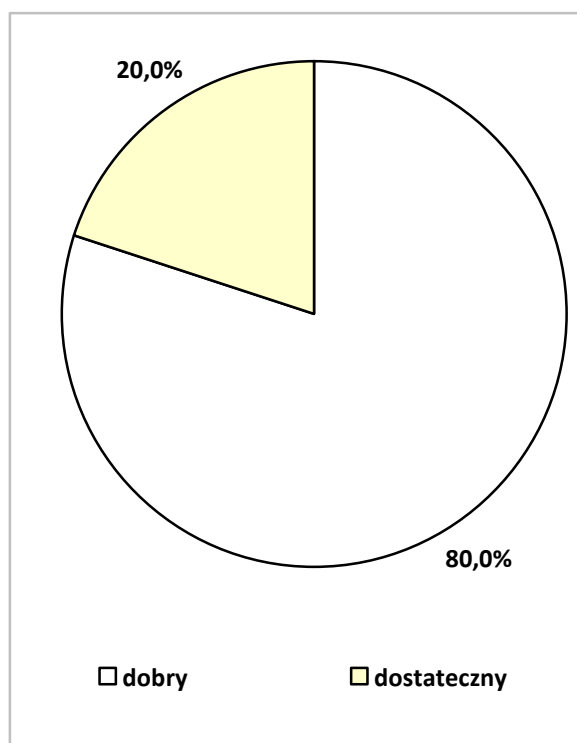
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość respondentów (80%) uznała dostępność placówek służby zdrowia za dobrą, a 20% za dostateczną. Do lekarzy, których w gminie brakuje bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczyli: stomatologa, dermatologa, pediatrę, neurologa i geriatrę.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

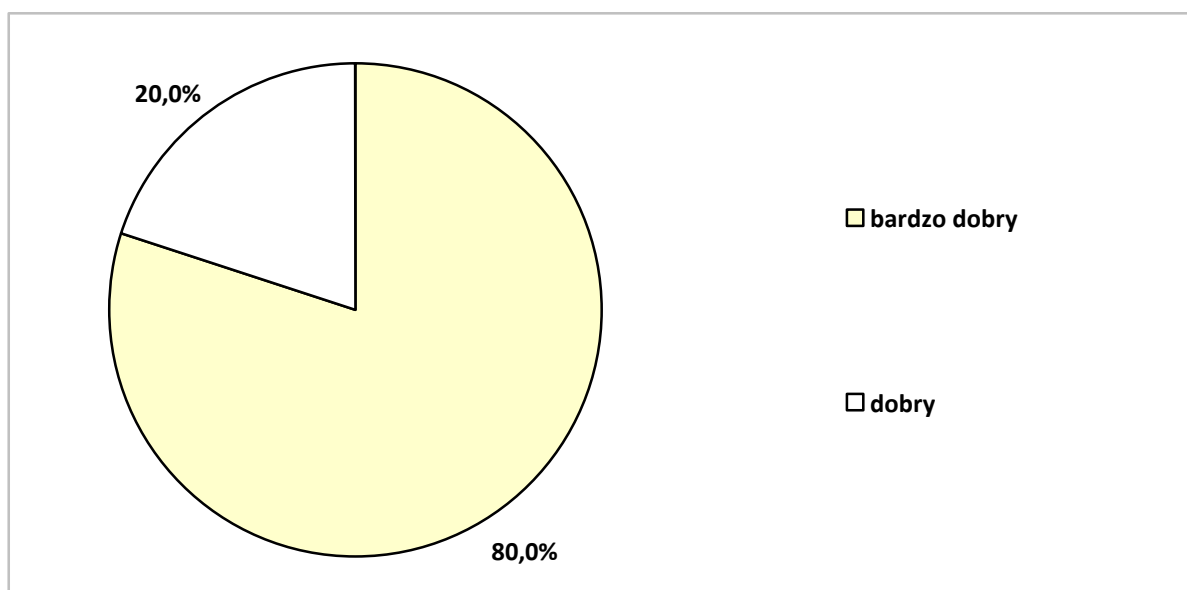
Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 80%) stwierdziła, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest bardzo dobry, a kolejne 20% uznało go za dobry.

Dostępność placówek kulturalnych została oceniona nieco gorzej, choć nadal dobrze. Zdecydowana większość respondentów (łącznie 80%) odpowiedziała, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest dobry, a zdaniem 20% badanych jest on dostateczny.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymienili żłobek i kino.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

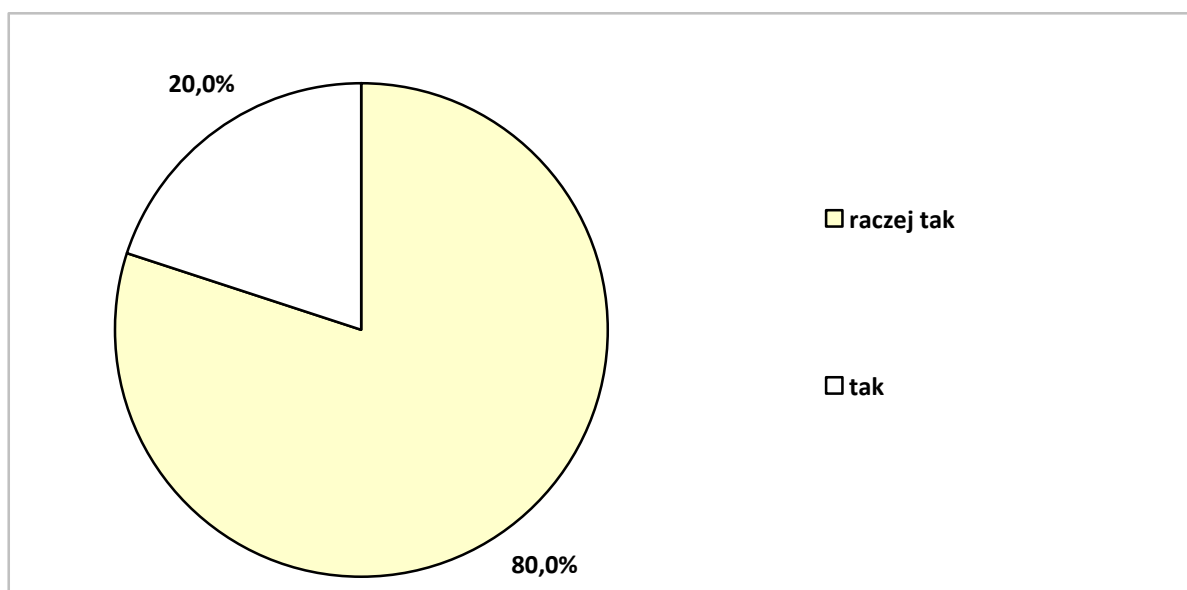
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie został tak samo oceniony, jak dostępność placówek oświatowo-wychowawczych. Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 80%) stwierdziła, że jest on bardzo dobry, a kolejne 20% uznało go za dobry.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli potrzebę otwarcia siłowni.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wszyscy ankietowani stwierdzili, że czują się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2012 roku w gminie Krzemieniewo funkcjonowało 21 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego („Program współpracy Gminy Krzemieniewo z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”), podejmował z nimi współpracę, która miała następujący charakter:

- finansowy, polegający na:
  - udzielaniu dotacji celowych ze środków budżetowych, zgodnie z przyjętą uchwałą Rady Gminy Krzemieniewo w sprawie określenia trybu postępowania o udzielenie dotacji, sposobu jej rozliczenia oraz sposobu kontroli zadań z zakresu sportu,
  - ogłoszeniu otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych będących zadaniami własnymi gminy Krzemieniewo w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej w ramach Centrum Integracji Społecznej dla uczestników z terenu gminy Krzemieniewo,
  - zleceniu (zgodnie z art. 19a ustawy), na wniosek organizacji pozarządowej, realizacji zadania publicznego o charakterze lokalnym, z pominięciem otwartego konkursu ofert,
- pozafinansowy, polegający na:
  - nieodpłatnym udzieleniu organizacjom pozarządowym oraz innym podmiotom obiektów, pomieszczeń, autobusów gminnych w celu realizacji zadań publicznych i wspierania inicjatyw lokalnych,
  - realizacji wspólnych projektów i inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej,
  - współpracy i udzielaniu pomocy w zakresie pozyskiwania przez organizacje pozarządowe i inne podmioty środków finansowych z innych źródeł,
  - promocji działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów na stronie internetowej Urzędu oraz w gminnej gazecie,
  - poradnictwie i pomocy w organizowaniu szkoleń podnoszących profesjonalizm działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów.

Poniższa tabela przedstawia wykaz organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie.

Tabela 38. Organizacje pozarządowe w gminie w 2012 roku

lp.	nazwa organizacji	adres organizacji
1.	Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołów Szkół Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Nowym Belecinie	Nowy Belecin 30, 64-120 Krzemieniewo
2.	Gminne Koło Gospodyń Wiejskich „Krzemianki”	ul. Wiejska 114, 64-120 Krzemieniewo
3.	Stowarzyszenie „Razem z Nami Garzyn”	ul. Leszczyńska 50 64-120 Krzemieniewo
4.	Ochotnicza Straż Pożarna w Nowym Belecinie	Nowy Belecin, 64-120 Krzemieniewo
5.	Ochotnicza Straż Pożarna w Bojanicach	Bojanice, 64-120 Krzemieniewo
6.	Ochotnicza Straż Pożarna w Brylewie	Brylewo, 64-120 Krzemieniewo
7.	Ochotnicza Straż Pożarna w Drobninie	Drobnin, 64-120 Krzemieniewo

8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Garzynie	Garzyn, 64-120 Krzemieniewo
9.	Ochotnicza Straż Pożarna w Górznie	Górzno, 64-120 Krzemieniewo
10.	Ochotnicza Straż Pożarna w Karchowie	Karchowo, 64-120 Krzemieniewo
11.	Ochotnicza Straż Pożarna w Krzemieniewie	ul. Zielona 5, 64-120 Krzemieniewo
12.	Ochotnicza Straż Pożarna w Luboni	Lubonia, 64-120 Krzemieniewo
13.	Ochotnicza Straż Pożarna w Mierzejewie	Mierzejewo, 64-120 Krzemieniewo
14.	Ochotnicza Straż Pożarna w Oporowie	Oporowo, 64-120 Krzemieniewo
15.	Ochotnicza Straż Pożarna w Oporówku	Oporówko, 64-120 Krzemieniewo
16.	Ochotnicza Straż Pożarna w Pawłowicach	Pawłowice, 64-120 Krzemieniewo
17.	Gminny Klub Sportowy Krzemieniewo	Pawłowice ul. Sportowa I, 64-120 Krzemieniewo
18.	Uczniowski Klub Sportowy Junior Drobnin	Drobnin 25, 64-120 Krzemieniewo
19.	Bełęciński Uczniowski Klub Orientacji Sportowej	Stary Bełęcin 30, 64-120 Krzemieniewo
20.	Uczniowski Klub Sportowy „Piaś” Nowy Bełęcin	Nowy Bełęcin 30, 64-120 Krzemieniewo
21.	Klub Sportowy KUK-SON Pawłowice	Pawłowice, ul. Wielkopolska 44, 64-120 Krzemieniewo

Dane Urzędu Gminy Krzemieniewo.

W 2012 roku w gminie Krzemieniewo były 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 39. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2012 roku

lp.	nazwa parafii	adres parafii
1.	Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego w Drobninie	Drobnin 35, 64-120 Krzemieniewo
2.	Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem Matki Boskiej Śnieżnej w Pawłowicach	ul. Spokojna 2, 64-122 Pawłowice
3.	Parafia rzymskokatolicka pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP w Oporowie	Oporowo 37, 64-120 Krzemieniewo

Dane Urzędu Gminy Krzemieniewo.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje

oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań na rzecz ograniczenia zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • niewielka skala działań służących ograniczeniu zjawisk dziedziczenia bezrobocia oraz nielegalnego zatrudnienia • nieupowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • ograniczone działania zachęcające inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy, • ograniczony wpływ na dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszający się poziom bezrobocia, w tym wśród kobiet • posiadanie przez osoby bezrobotne wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy oraz o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • możliwość ograniczania bezrobocia przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród osób w wieku 45 lat i więcej • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • rosnąca liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • nieodpowiednia do potrzeb liczba nowych inwestorów tworzących w gminie miejsca pracy • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • utrzymujący się poziom nielegalnego zatrudnienia w gminie • postępujące zjawisko ubóstwa wśród mieszkańców gminy

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie dysfunkcjom rodzin • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży • analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • rozwijanie opieki przedszkolnej oraz sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. • koordynowanie działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • propagowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia • podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępności opieki medycznej dla mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczony dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • niedostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie warunków umożliwiających efektywne prowadzenie pracy socjalnej • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • wystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy • odpowiednia dostępność opieki przedszkolnej oraz szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • zwiększająca się świadomość zdrowotna mieszkańców gminy • dobra dostępność opieki medycznej w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymująca się wysoka liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • brak możliwości kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym w gminie • ograniczona liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • niewielka liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych 	<ul style="list-style-type: none"> • nieprowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • ograniczone działania edukacyjno-

<p>i współzależnionych na leczenie odwykowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień • prowadzenie poradnictwa prawnego i psychologicznego oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych 	<p>szkoleniowe w zakresie uzależnień wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców</p> <ul style="list-style-type: none"> • brak diagnozy kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • niewielka skala kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych • brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współzależnionych • brak działań służących pozyskaniu kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych • zwiększająca się wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających objęcia działaniami zespołu interdyscyplinarnego oraz wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • niska liczba osób uzależnionych i współzależnionych objętych leczeniem odwykowym oraz wyleczonych z uzależnień • niezwiększająca się liczba rodzin mogących skorzystać ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współzależnionych • nieodpowiednia kadra pracująca z osobami uzależnionymi, współzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • zwiększająca się liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych • brak w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	slabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • badanie liczebności osób starszych • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie odpowiednią liczbą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • brak działań w celu umożliwienia osobom starszym kontynuowania aktywności zawodowej

<ul style="list-style-type: none"> • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych • podejmowanie działalności prozdrowotnej wśród osób starszych • podejmowanie działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie • inicjowanie w gminie wolontariatu na rzecz osób starszych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone działania służące uwrażliwieniu społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • rosnąca liczba osób starszych korzystających usług opiekuńczych • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • dobra dostępność domów pomocy społecznej • zadowalający poziom życia osób starszych w gminie • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych • odpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób starszych w gminie • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • brak dostępu osób starszych do małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • niewielki udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • badanie liczebności osób niepełnosprawnych • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • organizowanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • podejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym, • tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • niewielki udział w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • brak działań w zakresie upowszechniania wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • ograniczone działania służące uwrażliwieniu społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych oraz zwiększeniu społecznej akceptacji tych osób • brak działań inicjujących w gminie wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych

niepełnosprawnych	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • istnienie bazy rehabilitacyjnej w gminie • brak zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca w gminie liczba osób niepełnosprawnych • zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników GOPS-u • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • niewystarczająca wiedza osób niepełnosprawnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • wzrost liczby dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • poprawianie jakości obsługi klientów GOPS-u • posiadanie informacji o instytucjach wsparcia i organizacjach mogących świadczyć pomoc mieszkańcom gminy • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> • nieodpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych • brak działań inicjujących powstawanie w gminie nowych placówek pomocy społecznej • brak działań inicjujących wolontariat w gminie • brak współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dobrze wykształcona kadra zatrudniona w miejscowym ośrodku pomocy społecznej • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • odpowiednia jakość obsługi klientów GOPS-u, • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • istnienie organizacji pozarządowych w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie • niedofinansowany system pomocy społecznej • mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia • niska świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • niewłączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzemieniewo obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2014-2018. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom** poprzez:
  - zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
  - wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. **Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży** poprzez:
  - wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
  - pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia,
  - wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
3. **Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym** poprzez:
  - usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
  - ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

4. **Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie** poprzez:
  - zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia,
  - profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
5. **Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego** poprzez:
  - przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
  - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
6. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego** poprzez:
  - wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
  - wyzwalanie aktywności obywatelskiej,
  - wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzemieniewo na lata 2014-2018, jest następująca:

**Krzemieniewo gminą stwarzającą mieszkańcom możliwości rozwoju
oraz skutecznie przeciwdziałającą zjawiskom
marginalizacji i wykluczenia społecznego**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Wśród tych ostatnich pogrubioną czcionką oznaczono te, które mają charakter priorytetowy.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez GOPS.
4. Pozyskiwanie inwestorów oraz wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości.
5. Propagowanie i wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, np. spółdzielni socjalnych.
6. Kontynuowanie współpracy z Centrum Integracji Społecznej w Kłodzie.
7. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
8. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.

6. Podejmowanie współpracy z bankiem żywności.
7. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
8. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
9. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
10. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z kościołem.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie, szkoły ponadgimnazjalne, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, schroniska i noclegownie spoza gminy (np. noclegowania w Lesznie), organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,

- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności.
- liczba nowych inwestorów,
- liczba nowych podmiotów gospodarczych,
- liczba działających spółdzielni socjalnych,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba osób z gminy objętych wsparciem w ramach Centrum Integracji Społecznej,
- liczba programów wsparcia zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba nowych mieszkań komunalnych i socjalnych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby osób bezrobotnych,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- wzrostu liczby inwestorów i podmiotów gospodarczych.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u, placówek oświatowych, asystenta rodziny.
2. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Utrzymanie stanowiska asystenta rodziny i zwiększenie jego etatu, a także, ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego,
6. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wycieczek i wypoczynku.
7. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
8. Zwiększenie dostępności opieki przedszkolnej w gminie.
9. Rozwijanie sieci i oferty świetlic w gminie, w tym wiejskich i socjoterapeutycznych.
10. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lesznie, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne, placówki służby zdrowia, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, kościoły.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci i młodzieży objętych alternatywnymi formami spędzania czasu wolnego,
- liczba dzieci objętych opieką przedszkolną,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,

- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora, w sprzyjających okolicznościach, dziennego domu pobytu.
5. Promowanie wśród społeczności lokalnej i samych osób starszych i niepełnosprawnych aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej
6. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie.
7. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em i Centrum Integracji Społecznej w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołem.
9. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lesznie, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Rydzynie, Centrum Integracji Społecznej w Kłodzie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadgimnazjalne, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz liczba opiekunek,
- liczba osób korzystających z klubu seniora (ewentualnie domu dziennego pobytu),
- liczba klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób korzystających z warsztatów terapii zajęciowej,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zwiększenia liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.:

1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
6. Kontynuowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii zawiera gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, w tym świetlice socjoterapeutyczne.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, w tym Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Zdunach, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kościanie, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,

- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,
- poprawy stanu zdrowia mieszkańców,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, w tym świetlice socjoterapeutyczne.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ponadgimnazjalne w powiecie, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba dzieci i młodzieży korzystających z alternatywnych form spędzania czasu wolnego,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 6.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.

1. Zwiększenie liczby pracowników socjalnych do poziomu zgodnego z zapisami ustawy o pomocy społecznej.
2. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przy wykorzystaniu stron internetowych GOPS-u i gminy oraz prasy lokalnej.
5. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
6. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej.
7. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
8. Opracowywanie i realizowanie, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, projektów służących aktywizacji mieszkańców gminy, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
9. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.

10. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Program współpracy Gminy Krzemieniewo z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba pracowników socjalnych,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba opracowanych projektów,

- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z sektorem pozarządowym.

Tabela 40. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2018

cel strategiczny	szacunkowa wielkość wydatków (w złotych) w latach:				
	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
I	60.000	65.000	70.000	75.000	80.000
II	50.000	55.000	60.000	65.000	70.000
III	60.000	65.000	70.000	75.000	80.000
IV	5.000	7.000	9.000	11.000	13.000
V	10.000	15.000	20.000	25.000	30.000
VI	50.000	60.000	70.000	70.000	70.000

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzemieniewo na lata 2014-2018 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzemieniewie. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie z harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem Wójta Gminy Krzemieniewo, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek mu podległych. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem Wójta Gminy Krzemieniewo.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaze Wójtowi Gminy i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzemieniewo na lata 2014-2018 będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

3.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzemieniewo na lata 2014-2018 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program współpracy Gminy Krzemieniewo z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w rozumieniu ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Krzemieniewo na lata 2014-2018 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy:

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii	s. 5
--	------

Tabele:

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2012 roku	s. 15
Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012.....	s. 17
Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012	s. 17
Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012	s. 17
Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2011 roku.....	s.18
Tabela 6. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012	s. 18
Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2012 roku.....	s. 19
Tabela 8. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012	s. 19
Tabela 9. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2010-2012	s. 20
Tabela 10. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	s. 20
Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wybranych rodzajów działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy	s. 21
Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012	s. 22
Tabela 13. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2010-2012	s. 23
Tabela 14. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012.....	s. 23
Tabela 15. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2012/2013.....	s. 25
Tabela 16. Placówki kulturalne w gminie w 2012 roku	s. 27
Tabela 17. Infrastruktura sportowo-rekreacyjna w gminie w 2012 roku	s. 28
Tabela 18. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy	s. 32

Tabela 19. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2011 roku	s. 35
Tabela 20. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku.....	
.....	s. 37
Tabela 21. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku...	
.....	s. 38
Tabela 22. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc społeczną w latach 2010-2012	s. 39
Tabela 23. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012.....	s. 39
Tabela 24. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2012 roku.....	s. 40
Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012	s. 41
Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2010-2012.....	s. 42
Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2010-2012	s. 43
Tabela 28. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012.....	s. 44
Tabela 29. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2012 roku	s. 45
Tabela 30. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012.....	s. 45
Tabela 31. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	s. 46
Tabela 32. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku	s. 47
Tabela 33. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku .	
.....	s. 47
Tabela 34. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	
.....	s. 48
Tabela 35. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2010-2012	s. 49
Tabela 36. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2010-2012.....	s. 50
Tabela 37. Jednostki wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie.....	s. 51
Tabela 38. Organizacje pozarządowe w gminie w 2012 roku	s. 59
Tabela 39. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2012 roku	s. 60

Tabela 40. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2018 .....s. 85

Wykresy

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy.....s. 53

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie .....s. 53

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca .....s. 54

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie? .....s. 55

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie? .....s. 56

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie? .....s. 56

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie? .....s. 57

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania? .....s. 58